

Kā pasargāt sevi no viltus profiliem sociālajos tīklos?

Profila nosaukums

Vai profila nosaukumam nav pievienotas mākslīgi ģenerēta nosaukumu pazīmes - burtu un ciparu kombinācijas

Profila attēli

Vai profila attēls ir autentisks un pieder personai, kas mīt šajā sociālo tīklu kontā?

Izveidošanas laiks

Kad profils ticis izveidots un kādus vēstījumus šis profils nes

Aktivitāte

Cik bieži šis profils veic savas aktivitātes un vai tajās nav manāmas kļūdas vai robotizēta sistēmātika vēstījumos

Kā atpazīt viltus kontus?

T Profila nosaukums

Nosaukumam ir jābūt unikālam, taču loģiskam - bez pazīmēm par mākslīgi ģenerētiem nosaukumiem. Nosaukumam jāatspoguļo profila mērķis vai saturs.

Konta attēli

Visbiežāk tiek publicēti attēli ar personu un lietām, kas atrodas ap viņu. Viltotajos kontos biežāk tiek izmantoti nejauši tīmeklī atrasti fotoattēli. Fotoattēla unikalitāti var pārbaudīt, izmantojot Google funkciju "attēlu meklēšana".

Izveidošanas laiks

Vairāk uzticēties varam kontiem, kuru izveidošanas laiks mērāms vairākos gados. Jo senāks konts, jo lielāka iespēja, ka aiz tā stāv īsts cilvēks. Būtiski ir pārbaudīt arī sekotāju skaitu un vai tie nav mākslīgi ģenerēti sekotāji, jeb citi viltus profili.

Aktivitāte

Būtiski ņemt vērā sociālo tīklu lietotāju paradumus - katrā sociālajā tīklā ir konkrēta periodiska lietotāju publicētajam saturam. Ja profila aktivitāte ir izteikti augstāka vai izteikti zemāka par ierasto lietotāju aktivitāti - tas ir pamats veikt papildu pārbaudes.

Padomi papildu aizsardzībai

1 Apstiprini to, ko pazīsti
Izvairīties no svešinieku vai kontu ar apšaubāmu saturu pievienošanas draugiem.

3 Izvēlies drošu maksājumu veidu
Pirms veikt pirkumu Internetā, rūpīgi pārbaudi atsauksmes par pārdevēju. Tam talkā var nākt Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC).

2 Pārbaudi informāciju
Nereti veicot nelielas krāpniecības krāpnieki viltus profilu aizsegā izliekas par banku vai kompāniju pārstāvjiem. Pirms atbildēt, sazinies ar banku un noskaidro situāciju.

Sociālie tīkli bieži vien mums var radīt viltus drošības sajūtu. Galu galā neviens nevar fiziski nodarīt kaitējumu, izmantojot datora vai telefona ekrānu. Taču, lai saglabātu drošību tiešsaistē, ir jābūt piesardzīgiem.

#CareBeforeYouShare
#MedijpratībasKurss2022

Saturu veidoja Komunikācijas zinātnes studenti Latvijas Universitātes un IREX Baltijas medijpratības programmas ietvaros. Par saturu atbild autori, un tajā paustais var nesakrist ar Latvijas Universitātes vai IREX viedokli.

Facebook

Facebook.com nereti nav daudz ierakstu, reti dalās, bet ir apraksts, kurš izklausās pēc idealizēšanas, vai tajā tiek kaut kas piedāvāts.

Kā atpazīt viltus kontu?

"Attēli bez personas"

Profila attēli, kuros nav norādīta persona, bet gan kāda dabas aina. Nereti cilvēks tādus gadījumos nevēlas sevi identificēt un slēpj sevi, tādējādi ļaujot sev profilā biežāk izpausties arī ar lietām, kurās nevēlētos sevi atklāt.

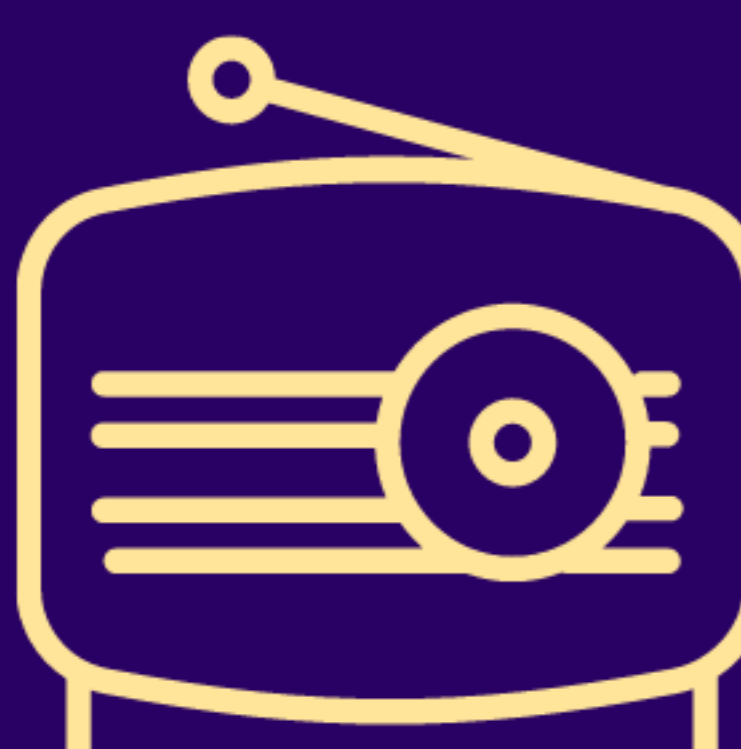
"Viltus seniora profils"

Profila attēli, kuros attēloti vīrieši 70-80 gadi un viņiem ir tikai profila bilde, bez īpašiem ierakstiem. No šādiem profiliem nereti cilvēki saņem nepiedienīgus piedāvājumus, pretī piedāvājot par pakalpojumu naudu.

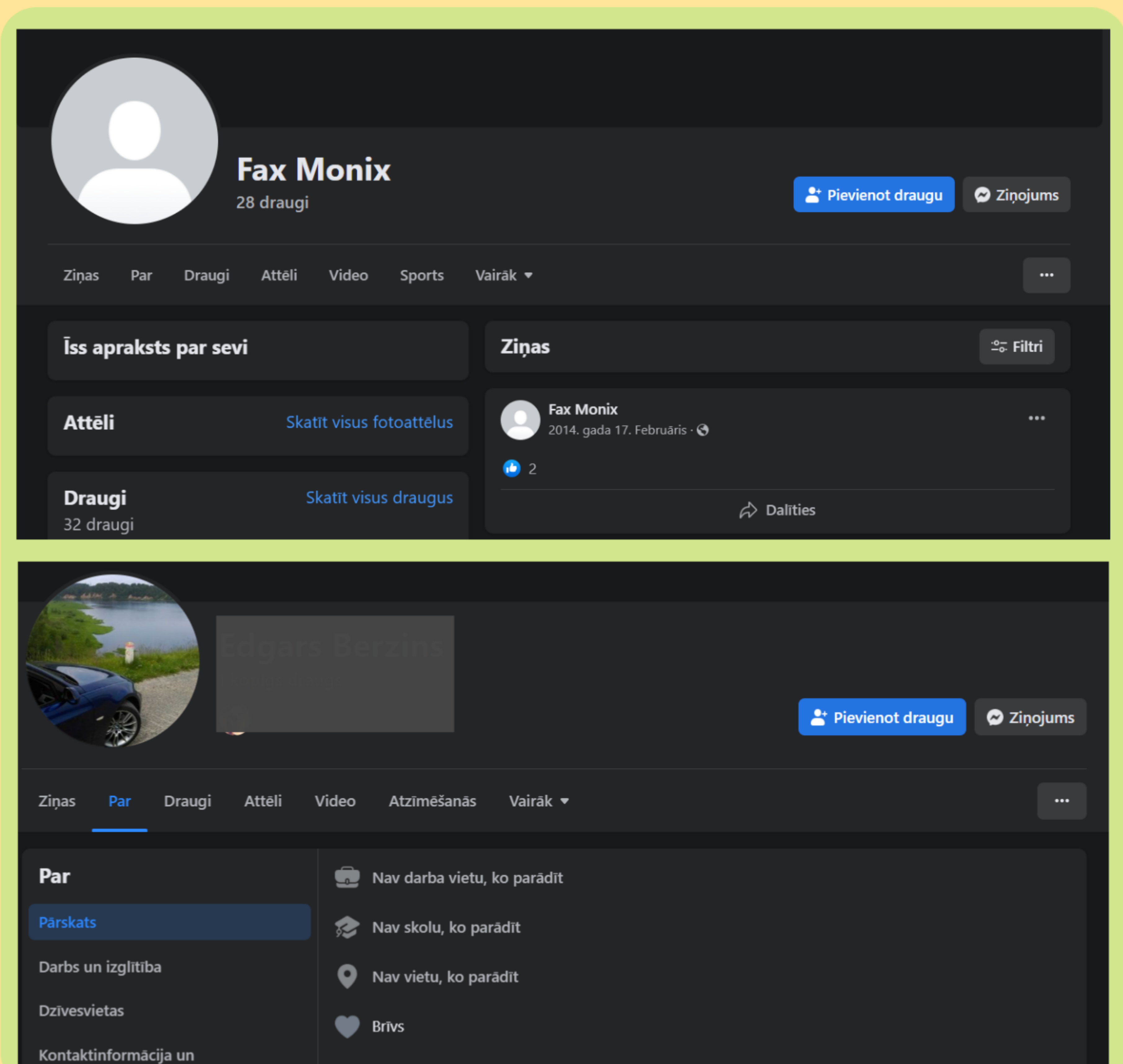
"Glīta meitene"

Nereti cilvēki zog citu cilvēku bildes un veido viltus profilus caur kuriem sarakstās ar citiem. Drīzāk cilvēks sevis slēpj nepārlicības dēļ un tādējādi ļauj sev justies labi. Biežāk bildes tiek ņemtas no atpazīstamām personām un ir ātri redzams, ka tie ir viltus.

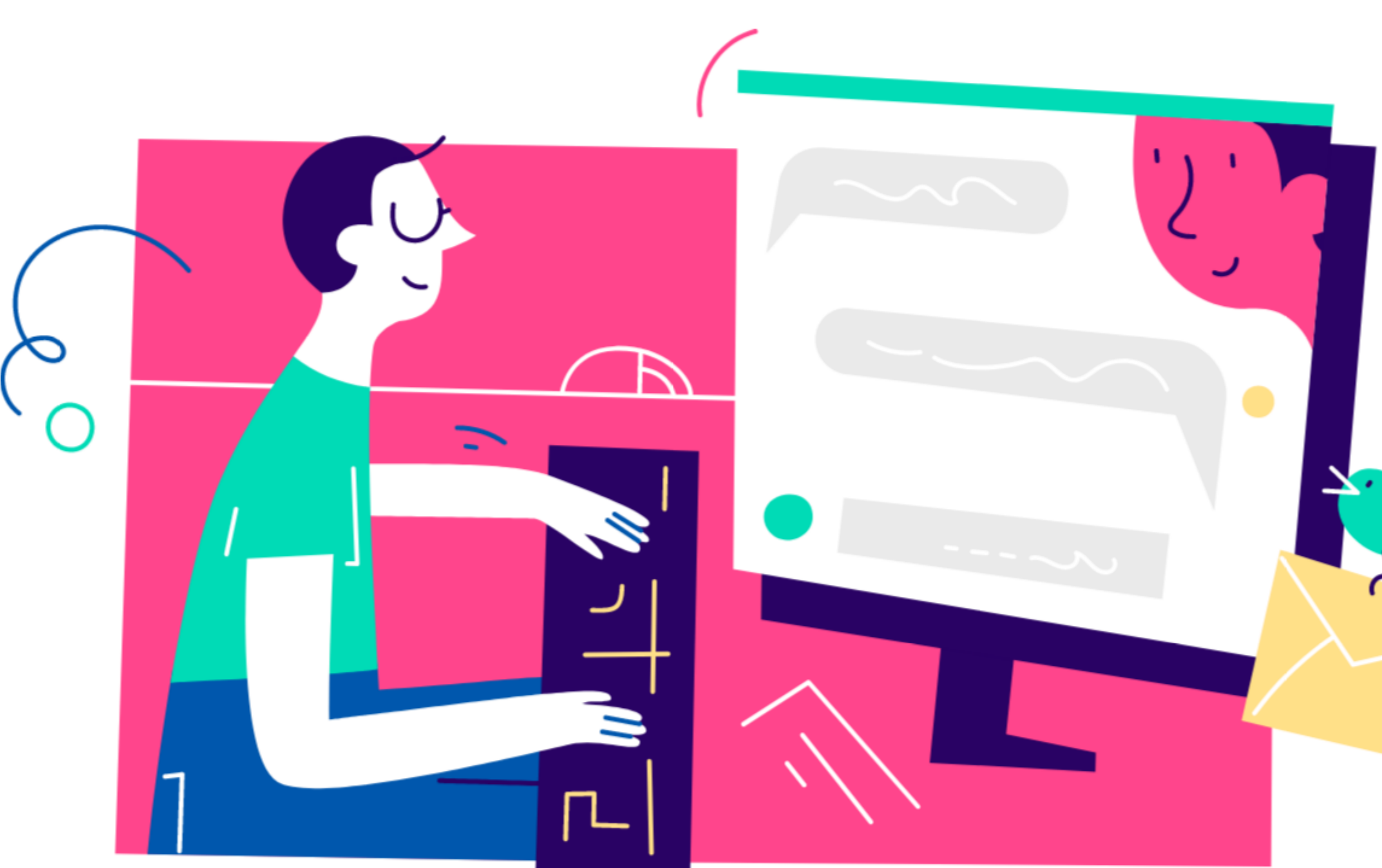

"Viltus ziņu izplatītājs"

Parasts profils, kurš biežāk ir nodēvējis sevi, kādā nosaukumā un dalās ar dezinformāciju, aplamu informāciju. Drīzāk ir veidots politiskas, religiskas informācijas izplatīšanas dēļ.

Apdraudējums

Facebook.com izmanto arī jaunā paaudze, kuri varētu uz tādiem profiliem uzķerties, taču nekad nevar zināt, kas aiz tiem slēpjas, rezultātā ir iespējamas smagas sekas. Iespējama šantāža, izmantošana, nolaupīšana.

Risinājums

Apskatīt vai šāda veida attēli nav izmantoti citās platformās ar google photo palīdzību. Kā arī noteikti vecākiem būtu jāpieskāta mazo bērnu telefoni, ja tiek izmantoti sociālie tīkli.

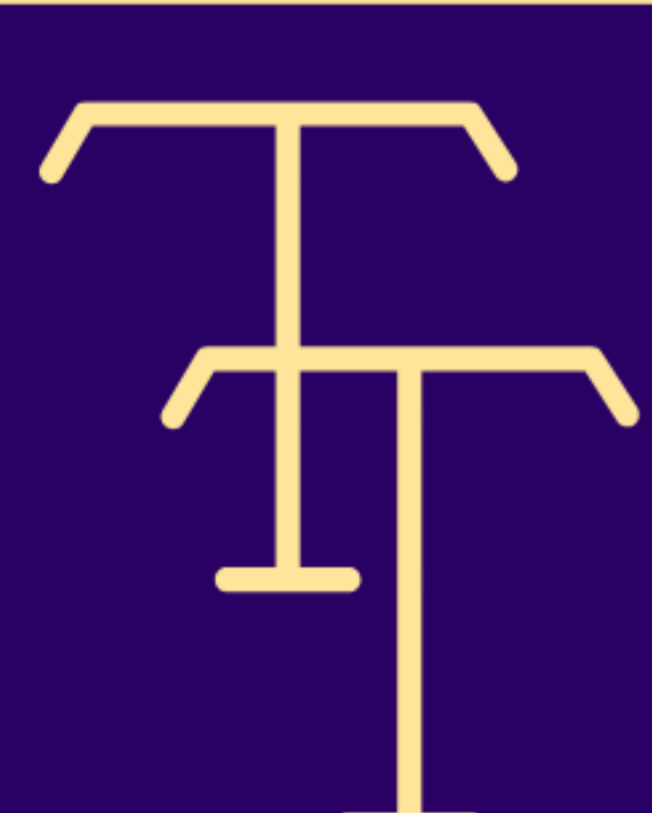
Instagram

Vairāki lietotāji mēģina viltot kādas slavenības profilus, tāpēc jāpārbauda, vai tajā tiešām ir zilā verificācijas atzīme.

Ja kontā nav šīs zilās emblēmas, tad liela iespēja, ka tas ir viltus profils.

Kā atpazīt viltus kontu?

Konta nosaukums

-Izmantots personas vārds vai vārdu savienojums ar mērķi aizvainot.

-Konts izveidots identiski personas kontam, lai maldinātu sekotājus

-Nosaukums izveidots ar mērķi pievilināt sekotājus, izmantojot efektīvu konta nosaukumu

Konta attēls

-Nav reāla cilvēka attēla.

-Attēls ir nekvalitatīvs, izskatās izgriezts no kāda cita attēla un/vai ņemts no interneta.

-Konta attēla vispār nav.

Publikācijas jeb ieraksti

-Profilam nav ilgstošas lietošanas pazīmes.

-Bieži ierakstu kontam vispār nav vai ir maz, nav redzami reāli cilvēki

-Pie attēliem pievienoti rupji komentāri ar pazemošanas mērķi.

Konta sekotāju skaits

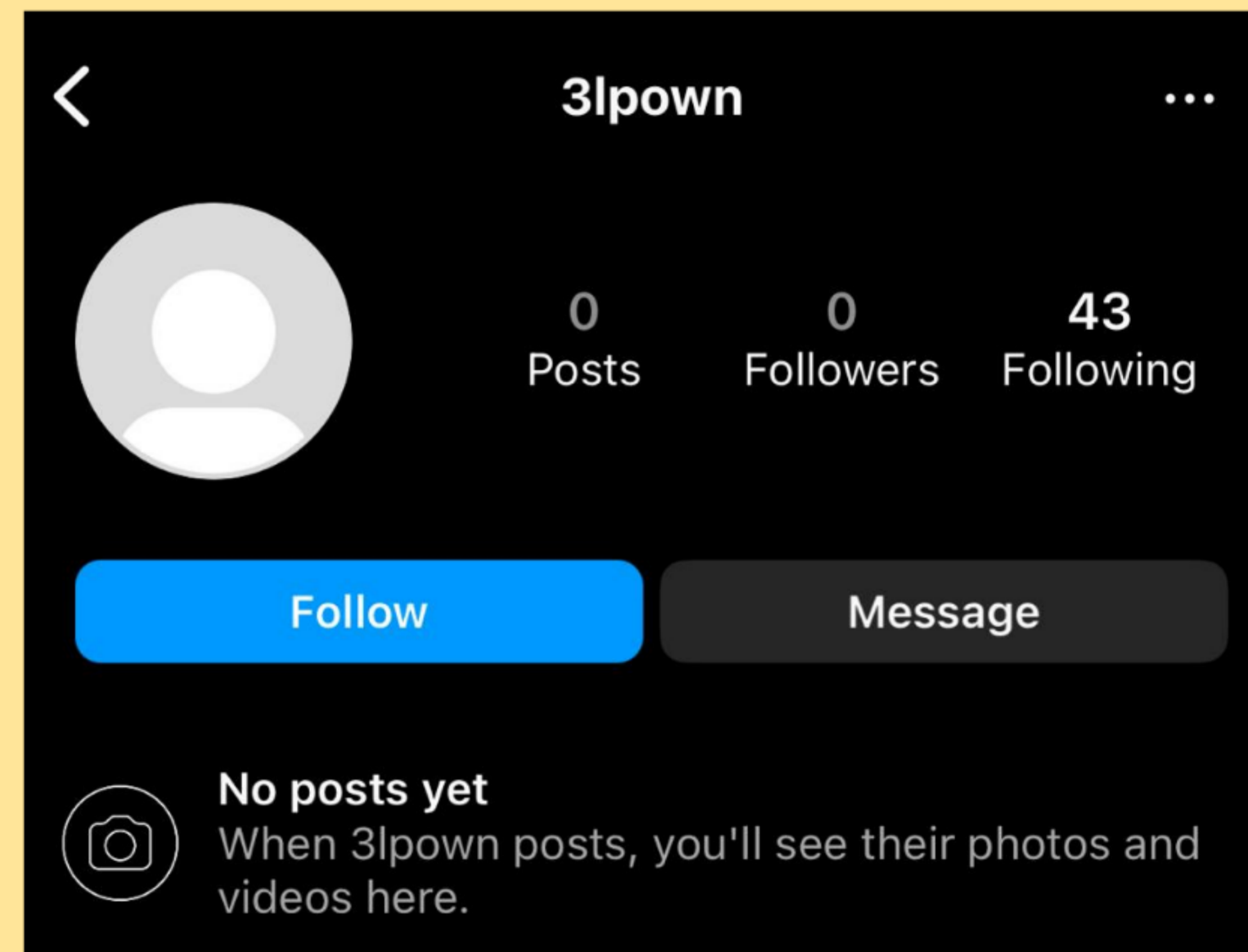
-Sekotāju skaits ir neliels aizdomīgi liels personai, kas nav slavenība.

-Konts seko vairāk Instagram kontiem nekā tam pašam ir savi sekotāji.

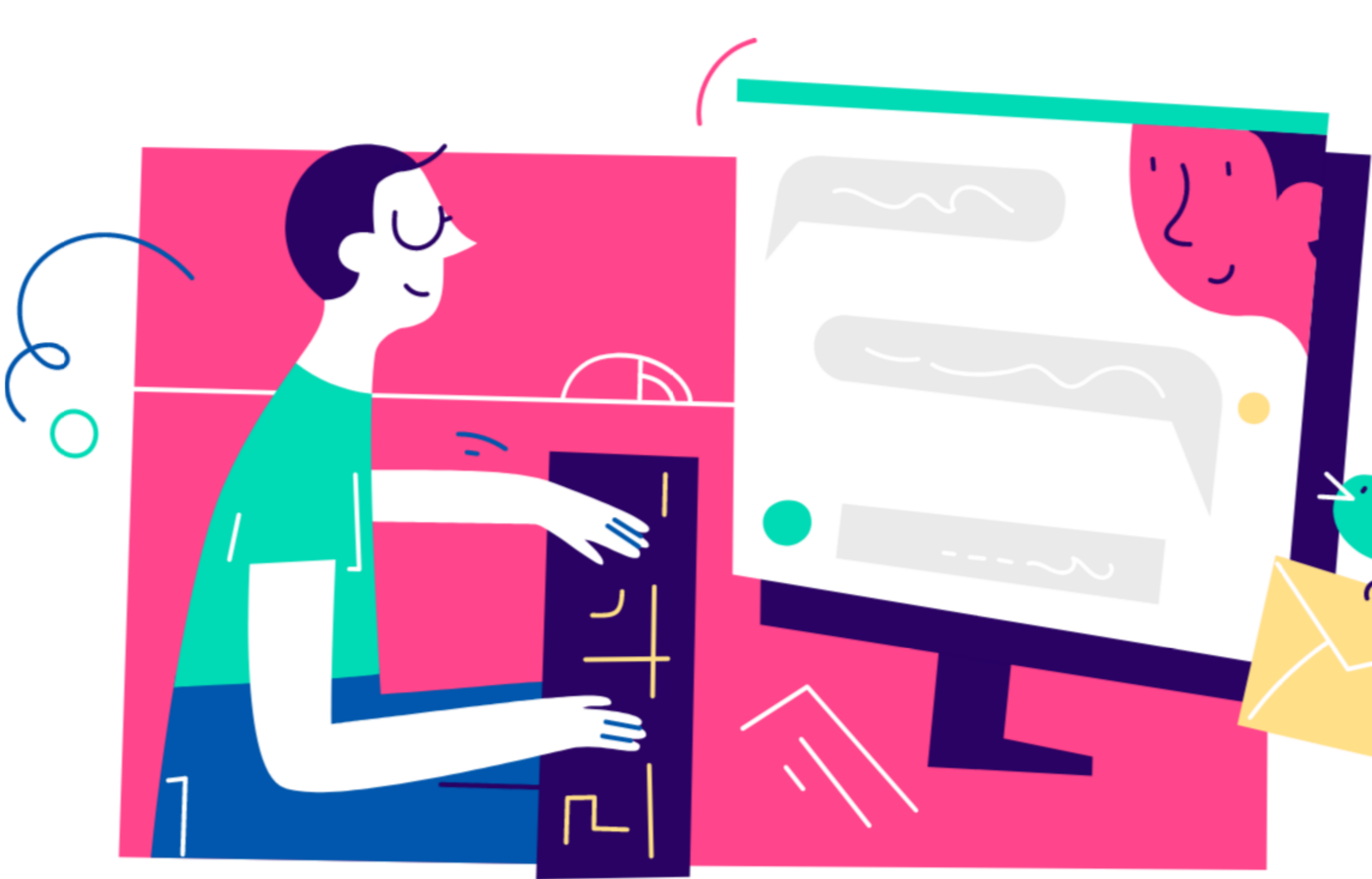

Komentē tavus ierakstus

Viltus konti mēdz atstāt zem citu personu ierakstiem komentārus, kuros reklamē savus produktus, lai piesaistītu uzmanību un mudinātu piesekot tiem.

Apdraudējums

Ja kāds no šiem kontiem sāk Jums sekot vai nosūta Jums privātu ziņojumu, Jums ir jāveic nepieciešamie piesardzības pasākumi, lai izvairītos no iespējamās krāpniecības.

Risinājums

Ja jums ir aizdomas, ka Jūsu sekotāju sarakstā ir kāds viltots konts, izdzēsiet to. Bloķējiet šo kontu, lai tas nekādā veidā nevarētu sazināties ar Jums, izmantojot Instagram un ziņojumi lai Instagram parūpētos par konta dzēšanu un nepieļautu, ka citi lietotāji iekrīt tādās pašās krāpniecībās.

Tinder

Vairāki lietotāji mēģina viltot profilus, lai maldinātu citus lietotājus. Tāpēc jāpārbauda, vai tas tiešām ir īsts cilvēks.

Tinder viltus profiliem apraksti ir lakoniski vai nav vispār.

Kā atpazīt viltus kontu?

"Perfektie"

Profila attēli, kas zagti no attēlu bankām. Šiem attēliem raksturīga pārspīlēta perfekcija gan cilvēka vizuālajā izskatā, gan bildes pēcapstrādē. Nereti tās ir zagtas profesionālu vai amatiermodeļu bildes.

"Noslēpumainie"

Profila attēlos cilvēks nav redzams vispār, taču ir redzamas dārgas villas un automašīnas, elpu aizraujoši dabas skati.

"Līdzinieki"

Profila attēlos redzami modeļi, taču nedaudz piezemētāki nekā "Perfekto" kategorijā. Iespējams, attēls zagts no kāda influencera profila. Nereti aprakstā lietotājs atklāj, ka attēlā redzamais ir tikai līdzinieks, nevis pats lietotājs.

"Bildē neesmu es, bet esmu ļoti līdzīgs!"

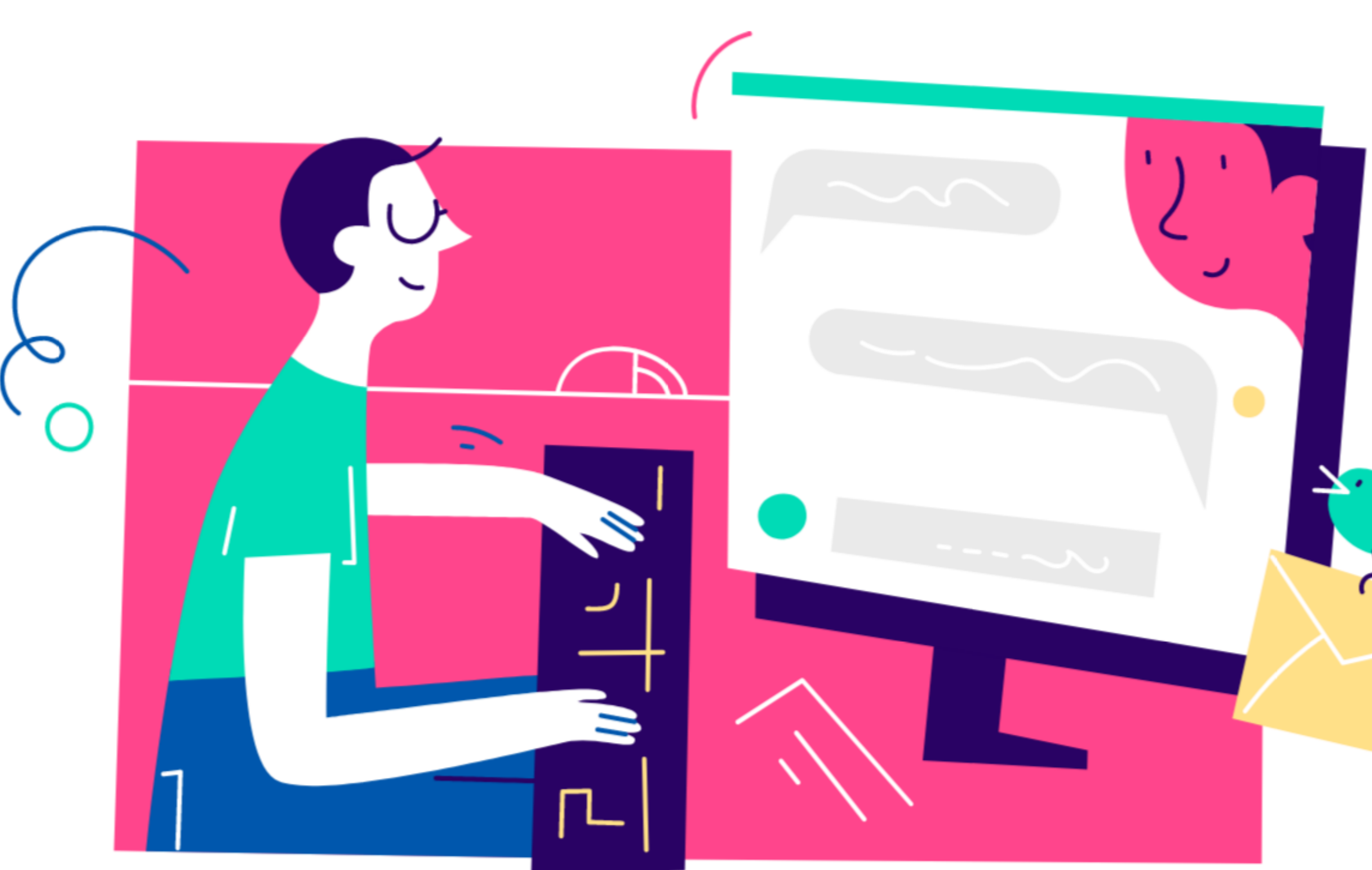

Mark 35

Peter 63

Apdraudējums

Tinder viltus profili galvenokārt netiek izmantoti politisku vai ideologisku viltus ziņu izplatīšanai, bet biežāk iesaistei seksuāla rakstura satura pirkšanā un pārdošanā, seksuāla rakstura attēlu iegūšanai no lietotājiem, šantāžai.

Risinājums

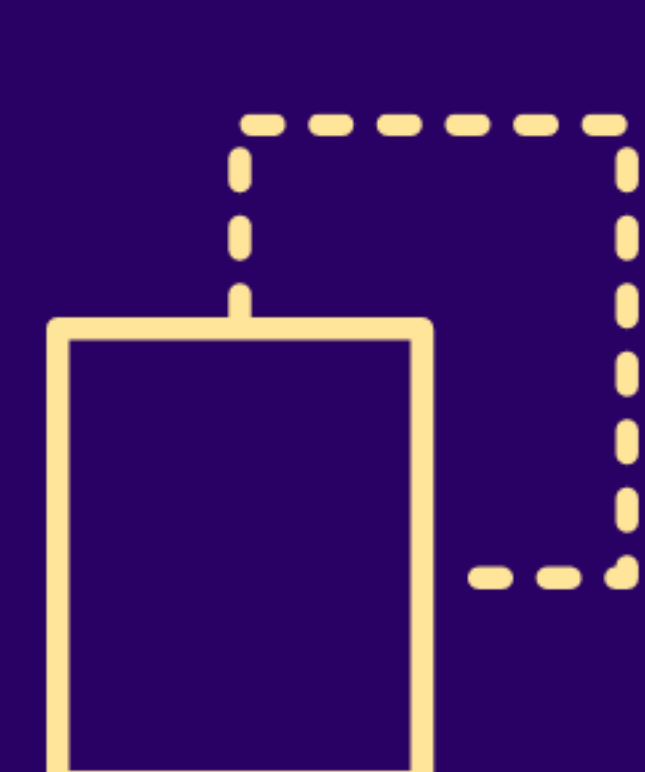
Reverse image search – attēlu atpakaļmeklēšana Google vai citās platformās. Ja radusies sajūta, ka gadījusies saderība ar viltus profilu, veic profila attēlu atpakaļmeklēšanu un pārlicinies vai attēla pirmavots ir legitīms.

TikTok

TikTok viltus profiliem bieži ir uzbāzīgs profila apraksts ar dažādām saitēm vai tāda nav vispār. Konta lietotājvārds ir dīvains, tiek izmantoti daudz cipari. Publicēti tikai daži video, kuri ir ļoti sliktas kvalitātes.

Kā atpazīt viltus kontu?

"Viltus slavenības"

Profila attēls un ievietotie video ir pārpublicēti no kādas populāras un viegli atpazīstamas personas konta. Pats lietotāja vārds ļoti minimāli atšķiras no īstā, ko nevar viegli saskatīt. Mērķis: legūt lielu skaitu sekotāju, lai pēc tam reklamētu citu krāpniecisku saturu.

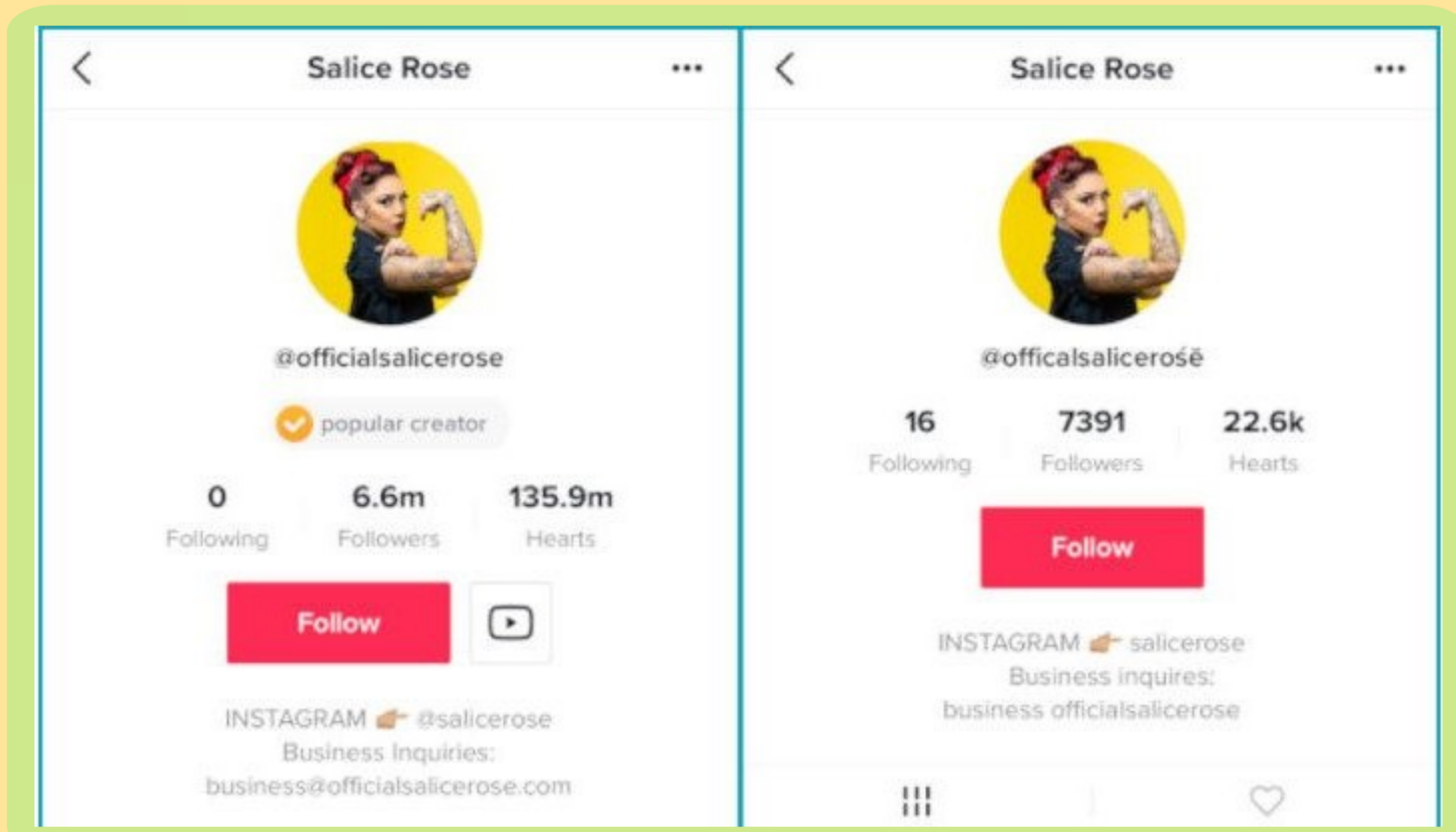
"Pieaugušo saturs"

Tiek nozagti sieviešu attēli un video, lai pievilinātu lietotājus, kuri meklē pieaugušajiem paredzētu saturu. Pēc tam šie konti pārvirza sekotājus uz citām vietnēm, kur liek viņiem sniegt kredītkartes datus vai citu informāciju, lai apmaksātu "Premium" saturu.

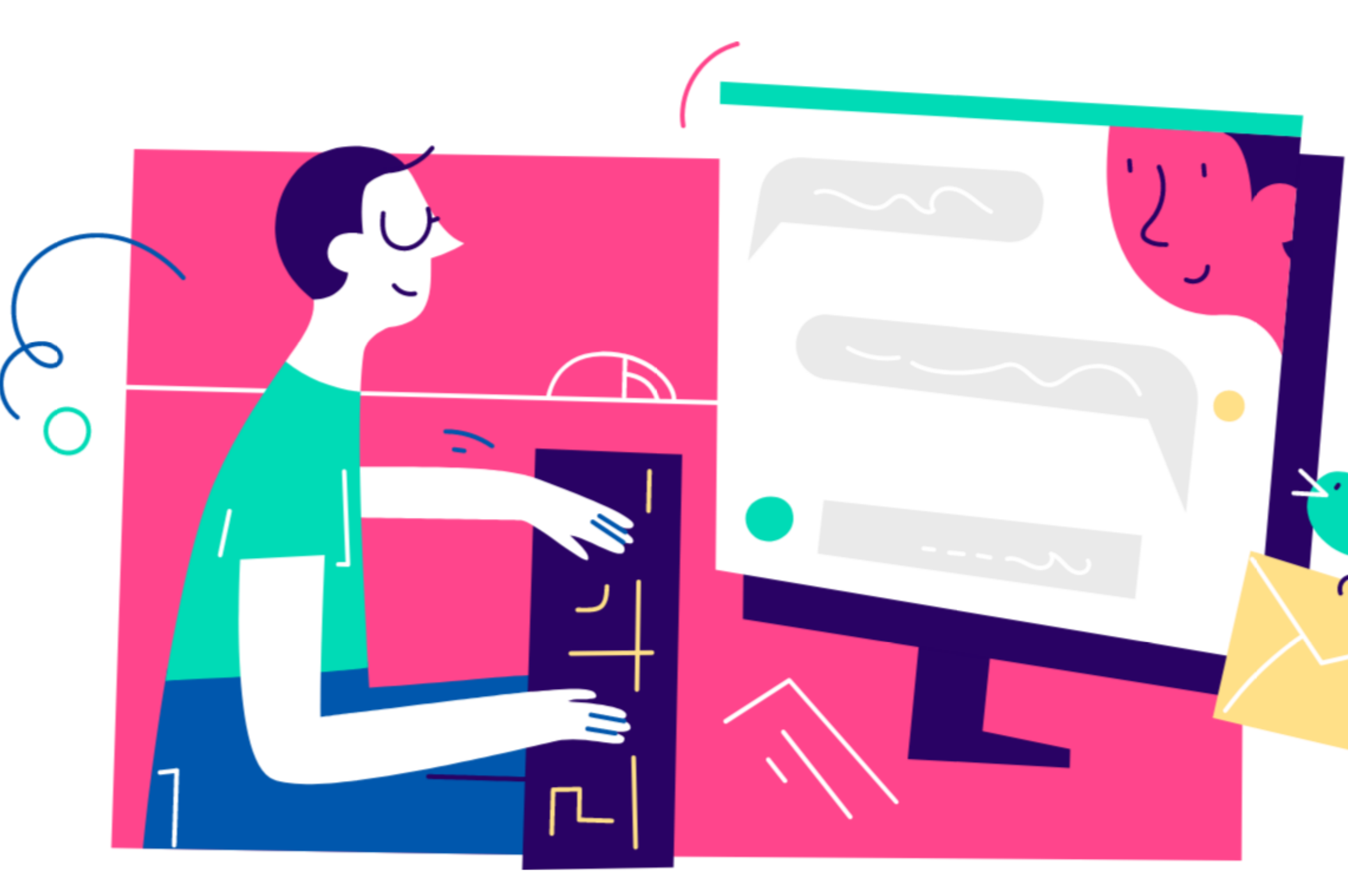

"Krāpnieciskās lietotnes"

Ievietotajā saturā reklamēta dažādas krāpnieciskas lietotnes, kuras liek lejupielādēt. Šādi konti vai nu izvirza maldinošu informāciju par lietotnēm vai arī pašas lietotnes instalē programmatūras, lai izplatītu ierīcē dažādas reklāmās vai nozagtu personīgu informāciju.

Apdraudējums

TikTok krāpšana īpaši attiecas uz bērniem un pusaudžiem, jo viņi parasti neapzinās tiešsaistes krāpniecības izplatību un bīstamību. TikTok viltus profili veicina iesaisti dažāda satura reklamēšanā, pirkšanā un šantāžā, kā arī naudas, personīgās informācijas un citu datu izkrāpšanā.

Risinājums

Izmantot pieejamās tīmekļa vietnes, kā, piemēram, Google, Bing, Mozilla, kur iespējams pārbaudīt vai publicētie attēli vai video nav jau publicēti citās platformās. Izvairīties no nepazīstamas saites apmeklēšanas vai lietotnes lejupielādes, kur konts uzstājīgi prasa kādus konkrētus datus. Pirms tam, kārtīgi izmeklēt kontu, lai secinātu vai tam var, vai nevar uzticēties. Ja sastopaties ar viltus kontu, tad noteikti izmantojiet iespējas to noblokēt un reportēt (report).